

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

ทฤษฎีสี

Theory of colors

(รหัสวิชา 8061103)

น้ำหนักของสี

เราจะเห็นสีต่าง ๆ รอบตัว และในแต่ละสีจะมีค่าน้ำหนักของสี นั่นก็คือความสว่างและความทึบที่แตกต่างกัน หรือเรียกง่าย ๆ ก็คือความอ่อนหรือความเข้มแตกต่างกันนั่นเอง ในงานศิลปะ ค่าน้ำหนักของสีจะทำให้ภาพดูมีมิติ สวยงาม ดึงดูดสายตา โดยจะสังเกตง่าย ๆ เช่น ในภาพเขียน สิ่งที่อยู่ใกล้ ผู้วาดจะลงน้ำหนักเข้มกว่าสีที่อยู่ในระยะไกล และสีจะจางออกไปเมื่อมีระยะที่ไกลขึ้น เทียบได้จากการที่สายตาของเรามองเห็นวัตถุในระยะใกล้จะชัดเจน เห็นสีของวัตถุชัดเจนกว่าหรือมีสีเข้มหรือเห็นสีจริงได้ชัดกว่า ซึ่งตรงกันข้ามกับการมองเห็นในระยะไกล สีจะอ่อนและจางลง ภาพที่มีสีอ่อนกว่าหรือสว่างกว่าจึงมีค่าน้ำหนักของสีที่สูงกว่า และภาพที่มีสีเข้มกว่าจะมีค่าน้ำหนักที่ต่ำกว่า

ค่าน้ำหนักสี

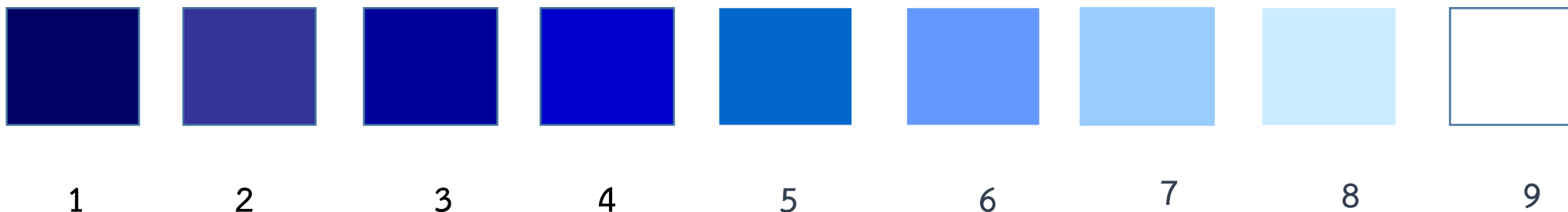
ค่าน้ำหนักของสี หมายถึง ความสว่าง ความทึบหรือความเข้ม ความทึบของแต่ละสีจะมีค่าน้ำหนักอ่อนสุดไปจนถึงเข้มสุดในสีเดียวกัน ค่าน้ำหนัก ความอ่อนเข้มของสี จะช่วยทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ เช่น เกิดความเคลื่อนไหว ระยะใกล้-ไกล ความลึก-ตื้น ความแตกต่างในเรื่องของขนาด ความกลม หรือความหนา

Photo by Simon Matzinger on Unsplash

ค่าน้ำหนักของสีสามารถดูได้จากระดับความเข้ม ซึ่งเป็นค่าน้ำหนักสีที่มนุษย์สามารถวัดได้ด้วยสายตา ซึ่งมีอยู่
ประมาณ 9 ระดับ จากสีเข้มจนถึงสีอ่อน โดยแบ่งเป็น น้ำหนักเข้ม ระดับ 1 2 และ 3 น้ำหนักกลาง
ระดับ 4 5 และ 6 น้ำหนักอ่อน 7 8 และ 9

ค่าน้ำหนักสีสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยเติมสีขาว หรือสีดำลงไปในส่วนนั้น ถ้าเติมสีขาวจะทำให้สีนั้นสว่างขึ้น คือ ค่าน้ำหนักสีอ่อน ถ้าเติมสีดำลงไปจะทำให้สีเข้มขึ้น คือ ค่าน้ำหนักสีเข้ม

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

ภาพสีสว่าง หรือภาพที่มีสีขาวมาก คือ จะมีค่าน้ำหนักสูง มีความสว่างมาก ลักษณะภาพจะให้ความรู้สึกสดใส มีชีวิตชีวา

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

ภาพที่มีสีเข้มหรือสีทึบ หรือ ภาพที่มีค่าน้ำหนักสีเข้มมาก จะให้ความรู้ที่น่ากลัว ลึกลับ มีพลังแฝง มีความ
เคร่งขรึม บางภาพอาจมีค่าน้ำหนักสีในสัดส่วนที่เท่ากันระหว่างเข้มกับอ่อน

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

ค่าน้ำหนักของสี

เทคนิคการให้ค่าน้ำหนักสีของการทำงานศิลปะ แบ่งเป็นเป็น 2 ประเภท

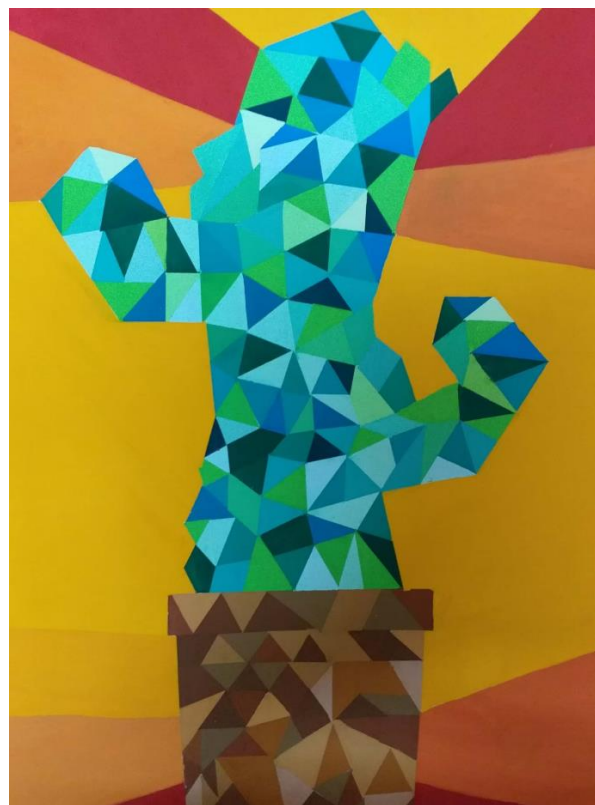
ค่าน้ำหนักของสีสีเดียว คือ สีเดียวกันนำมาไล่ค่าน้ำหนักให้อ่อนโดยใช้สีขาวมาผสมหรือหากต้องการเข้มขึ้นก็ผสมด้วยด้วยสีดำ

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

ค่าน้ำหนักของสีหลายสี คือ นำสีหลายสีมาไล่ค่าน้ำหนักของสี มีสีอ่อนและสีเข้ม สีทึบและสีสว่าง เพื่อให้ภาพเกิดความสวยงามจากสีหลายสีและมีค่าน้ำหนักสีที่แตกต่างกัน

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

นอกจากนี้ยังมีการใช้สีที่บ่งบอกถึงลักษณะที่เป็นการให้ความสำคัญหรือการจินตนาการในเรื่องการใช้สีอีก คือ **การใช้สีโดดเด่น** ซึ่งเป็นการใช้สีที่ดึงดูดความสนใจ สร้างจุดเด่น ให้กับภาพ ให้รู้สึกแตกต่าง และ**การใช้สีใกล้เคียง** คือการใช้สีที่อยู่ใกล้เคียงกันในวงจรสี มาสร้างสรรคงานศิลปะ ก็จะได้งานที่สีมีความกลมกลืน สวยงามขึ้น

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

ความจัดของสี คือ การที่สีหนึ่งสีใดถูกผสมด้วยสีดำจนหม่นลง ความจัด หรือความเป็นสีนั้น ๆ จะลดลง ความจัดของสีจะเรียงกันไปกล่าวก็คือน้ำหนักของสีที่เข้มขึ้นนั่นเอง

ด้วยเหตุนี้ ตามทฤษฎีสี จึงมีเกณฑ์การใช้สีในอัตราส่วน 90 : 10 หรือ 80 : 20 หมายถึง สีในปริมาณ 90 หรือ 80 จะต้องเป็นสีเข้มเป็นการเน้นจุดเด่นที่เหลืออีก 10 เพื่อให้ภาพที่สร้างสรรค์ขึ้นมีความสวยงาม

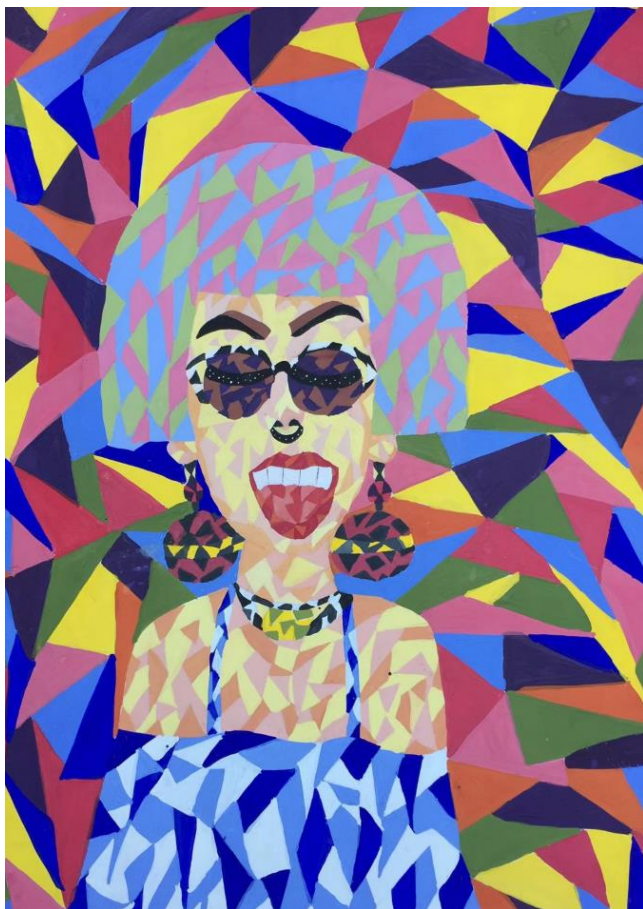
หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

อารี สุทธิพันธุ์ ได้กล่าวถึงความหมายของความจัดของสี (Intensity) หรือกำลังส่องสว่าง หมายถึง สีที่บริสุทธิ์นั้น ๆ ได้รับการผสมเพื่อให้เกิดกำลังส่องสว่าง หรือลดกำลังส่องสว่าง คำว่า ความจัดของสี (Intensity) มีความหมายคล้ายกับคำว่า ความเข้มของสี (Saturation หรือ Chroma) หมายถึง ความเข้มข้นของสีที่ระบายตามกำลังส่องสว่าง

สีที่ดีมักจะมีความสามารถละลายสีที่ไม่ดีหรือสีที่มีคุณภาพด้อย และทั้งยังมีสีเข้มกว่าด้วย ตัวอย่าง เช่น สีส้มเมื่อบีบออกจากหลอดจะมีกำลังส่องสว่างมาก เป็นสีที่เข้มข้น มองเห็นได้ในระยะไกล แต่เมื่อผสมสีขาวทำให้สีส้มนั้นลดกำลังส่องสว่างลง แสดงว่ามี ความจัดของสี น้อยกว่าเมื่อยังไม่ได้ผสม แสดงว่า สีทุกสีมีจุดของกำลังส่องสว่างเฉพาะสี สำหรับสีขาวไม่สามารถเป็นสีอื่นได้ นอกจากสีขาว หรือสีดำก็ต้องเป็นสีดำ ไม่มีคำว่าดำอ่อนดำแก่ ดังนั้นสีขาวและสีดำ จึงถือว่าไม่มีกำลังส่องสว่างหรือไม่มี ความจัดของสีนั่นเอง

ความสำคัญของค่าน้ำหนัก

1. ให้ความแตกต่างระหว่างรูปและพื้น หรือรูปทรงกับที่ว่าง
2. ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว
3. ให้ความรู้สึกเป็น 2 มิติ แก่รูปร่าง และความเป็น 3 มิติ แก่รูปทรง
4. ทำให้เกิดระยะความตื้น – ลึก และระยะใกล้ – ไกลของภาพ
5. ทำให้เกิดความกลมกลืนประสานกันของภาพ

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

บทสรุป

ค่าน้ำหนักของสีที่เกิดบนวัตถุจำแนกเป็นลักษณะต่าง ๆ บริเวณที่ค่าน้ำหนักสีมากก็คือส่วนที่ได้รับแสงสว่างมาก บริเวณที่ค่าน้ำหนักสีน้อยก็คือส่วนที่ได้รับแสงสว่างน้อย จะเป็นส่วนที่มีความมืด ความทึบมากกว่า กล่าวคือ วัตถุที่ได้รับแสงสว่างในปริมาณที่ต่างกันจะมีค่าน้ำหนักของสีที่ต่างกัน และในงานศิลปะนั้นการเพิ่มหรือลดค่าน้ำหนักสี ทำได้โดยการผสมสีขาวหรือสีดำเพิ่มเพื่อให้เกิดค่าน้ำหนักต่าง ๆ ในสีเดียวกัน และในสีแต่ละสีก็ให้ค่าน้ำหนักที่แตกต่างกันอีกด้วย ดังนั้นการสรุปเรื่องค่าน้ำหนักของสีจึงมีความสัมพันธ์กับเรื่องแสงและเงาด้วย

หมายเหตุ : ลิขสิทธิ์ภาพจากกิจกรรมภายในสาขาวิชาศิลปศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

